

Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostor:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVIII. Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., TOREK, 19. FEBRUARJA (FEB. 19), 1935. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 35

Glasiło jeklarskih magnatov iskreno pohvalilo Roosevelta

Njegova akcija glede podaljšanja pravilnika avtne industrije in ko je v zvezi s tem ošvrkal voditelje Ameriške delavske federacije, je dokaz, da je predsednik Roosevelt največji prijatelj ameriških kapitalistov. "Ameriški business mu lahko zaupa". Jeklarski burboni naj torej odnehajo z opozicijo proti predsedniku. Tako piše "Steel," organ jeklarskega trusta

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Revija "Steel", glasiło jeklarskega trusta, je v svoji zadnji izdaji opozorila magnate, da ima velebiznis največjega prijatelja predsednika Roosevelta. V uvodniku zatrjuje, da je Franklin D. Roosevelt take vrste predsednik, ki ga velebiznis potrebuje. Beli hiši.

Uvodnik vsebuje tudi apel na prijatelje jeklarske industrije, naj ne vodijo opozicije proti Rooseveltovi politiki. Nudijo naj mu so oporo, da mu tako omogoči ponovno zmago pri volitvah 1936, kajti Rooseveltov poraz bi bil katastrofa.

Rooseveltova odobritev anti-delavskega pravilnika avtne industrije je bolj razumljiva iz izjave v uvodniku, ki govori, "da irša javnost ne more zapostaviti zagotovila, da velebiznisu ne preti nobena nevarnost, ako podpira administracijo. Predsednik je sovražnik velebiznisa, kajti je treba iskati med radikalnimi člani kongresa, ki naglašajo potrebo večje vladne kontrole nad industrijami. Samo Roosevelt lahko ustavi kampanjo, kakršna cilj je uveljavljanje trideseturnega delovnega tedna vseh industrij."

Glasiło jeklarskih baronov kaže tudi na razkol med radikali in konservativci v uniji Amalgamated Ass'n of Iron, Steel & Tin Workers. Radikali že dolgo časa vodijo opozicijo proti predstojniku te organizacije Michaelu Tighu, z namenom, da izsilijo njegovo resignacijo. Vsi delovski voditelji v Washingtonu razen Greena, predsednika ADF, strinjajo z militanti v uniji jeklarskih delavcev in odprto plove, da ta unija ne šteti dolgi interesov članstva in zato ne treba odstraniti njenega sedanjega predsednika iz vodstva. Drugače je revolta članstva gotova stvar v bližnji bodočnosti.

Revija svari pred sprejetjem kongresnega osnutka, ki ga je predložil v kongresu senator Black. Uveljavljanje trideseturnika, pravi glasiło jeklarskega trusta, ne bo znizalo armade zaposlenih, temveč povečalo. Jeklarske korporacije bodo instalirale novo mašinerijo v svojih tovarnah in s tem bo na tisoče delavcev vrženih na cesto.

Ponesrečen francoski polet v Južno Ameriko

Pariz, 18. febr. — V soboto sta francoska letalca Paul Codos in Maurice Rossi poletela proti Južni Ameriki, toda v nedeljo sta se morala ustaviti na otočju Cape Verde nedaleč od zapadnega ozračja Afrike, ko se je letalo izpolnilo nekaj pokvarilo. Letalo se ni znalo, če bosta napredovala ali ne.

Porterji zahtevajo federalno preiskavo

Chicago. — A. P. Randolph, predsednik bratovščine železniških porterjev, je apeliral na generalni delavski odbor, naj bi preiskavo antitrujnih aktivnosti Pullman Co. Randolph pravi v apelu, da kompanija vzdržuje svojo unijo in odnosa vse stike z bratovščino, prav tako je velika večina porterjev izrekla, da je slednja predstavljena pri kolektivnih pogajanjih.

IMPOZANTEN SOCIALISTIČNI SHOD V CHICAGO

Chicago. — V nedeljo popoldne se je zbralo okrog 2000 ljudi na kampanjskem shodu socialistične stranke v aneksu Kollidzeja. Obenem je bila to spominjska prireditev k obletnici herojske borbe socialistov v Avstriji. Shodu je predsedoval Paul Porter in bilo je več doborih govornikov, toda glavni govornik je bil Norman Thomas, ki je ob burnem odobravanju poslušalcev mikastil za organizirane delavce krivičnega "new deal" in svaril delavce pred pojavi fašizma v Združenih državah. Fašizem propagira vse burbonske organizacije in časopisni baroni a la Hearst, tem pa pomaga cela vrsta demagogov kot so "father" Coughlin, Huey Long in "doh-tar" Townsend. Neki drugi govornik je opozoril, da bomo letošnjo pomlad najbrž imeli v Chicagu fašistične volitve, pri katerih bo en sam županski kandidat na glasovnici.

'Pripravi se na vojno, Italija!' kliče Mussolini

Prvi vojaški kontigent, okrog 2000 mož, že odpotoval v Afriko

Rim, 18. febr. — Premier Mussolini je v soboto pred velikim fašističnim svetom prvič omenil "fronto" in indirektno pozval Italijo, naj se pripravi na vojno z Abesinijo v Afriki. Duce je govoril o "virilnosti italijanskega moštva, ki odhaja na afriško fronto." Veliki fašistični svet je odobril njegov vojni program. Ko je Mussolini povedal članom sveta, da se je 70.000 črnosrajčnikov priglasilo za prostovoljno službo na fronti, je bil gromovit aplavz v zbornici.

Italijanski tisk malo poroča o gibanju čet, toda govorniki, ki gre od ust do ust, ve povedati, da se je prvi bataljon fašističnih prostovoljcev že vkrcal na transportno ladjo v Neaplju. Iz severne Italije dnevno prihaja na stotine vojakov v Rim in tu vtilirajo pred Mussolinijem in visokimi poveljniki, toda časnikarski poročevalci s kamerami ne smejo blizu.

Uradne vesti opisujejo mobilizacijo abesinske armade, toda abesinski diplomat Negradas Jezus v Rimu zanika vse te vesti in pravi: "Mi nič ne mobiliziramo, toda bomo morali, če nas Italija prisili v to. Branili bomo naše domove s krvjo in naša kri bo na glavi Italije".

Neapelj, Italija, 18. febr. — Dva italijanska bataljona, okrog 2000 mož, sta večeraj odpotovala v Afriko iz tega pristanišča. Uradna vest, ki je bila izdana sinoči, je prvič omenila mobilizacijo italijanske armade.

London, 18. febr. — Angleške bojne ladje, ki se nahajajo v Perzijskem zalivu, so večeraj prejemale, naj odnesejo v Berbero, ki je glavno mesto britske Somalije v vzhodni Afriki.

Domače vesti

Nov grob v Milwaukeeju Milwaukee. — Dne 16. t. m. je v tej naselbini umrl rojak Tomaž Prelovšek, star 43 let in doma iz Senožeti na Gorenjskem. V Ameriki je živel 24 let in tu zapuščena enega brata. Bil je član društva Sloga št. 16 SNPJ. Večeraj, 18. febr., je bilo njegovo truplo odpelano iz Ermenčevega pogrebnega zavoda v krematorij Valhalla, kjer je bilo po njegovi zadnji želji upepeljeno.

Volilna komisija odobrila Gardnovo kandidacijo

Chicago. — Mestna volilna komisija je zadnji teden zaključila, da je bila nominacijska peticija slovenskega socialističnega aldermanskega kandidata v 22. wardi Antona Gardna pravilna in njegovo ime pride na glasovnico. Komisija pa ni tako postopala z vsemi socialističnimi aldermanskimi kandidati; šest jih je vrnila z glasovnice, med temi tudi Olgo Beranek v 23. wardi, češ, da niso bili vsi podpisi na peticiji pravilni. Volitve za aldermane so prihodnji torek, 26. februarja.

Adamčev članek

New York. — Tedenska revija "The Nation" je v svoji zadnji številki objavila dolg članek Louisa Adamiča z naslovom "La Follette Progressives Face the Future". Adamič v tem članku riše politično kariero dveh bratov La Follette, sinov znanega "Fighting Boba", in njuno ustanovitev progresivne stranke v Wisconsinu, ki je pri zadnjih kongresnih volitvah prinesla politično zmago obema bratoma. Adamič piše, da ambicija bratov La Follette je, da se njuna progresivna stranka razširi po vsej republiki in absorbira liberalne elemente današnje demokratske in republikanske stranke.

Nova metoda za ohranitev sveže človeške krvi

Moskva, 18. febr. — Sovjetski učenjaki so razvili novo metodo za ohranitev sveže, zdrave človeške krvi, ki se rabi za transfuzije. V ta namen je zdaj kri ohranjena mesec dni. Večji del te krvi vzamejo iz človeka, ki naglo umre.

SOVJETI BODO ZASEGLI ZEMLJO NEODVISNIH KMETOV

Moskva, 18. febr. — Predstavnik sovjetske vlade je na večerajnji seji kongresa kmetov udarnikov naznanil nove regulacije, ki bodo omogočile povečanje obsega kolektivnih kmetij na račun kulačkov ali neodvisnih kmetov. Delegatje kongresa so sprejeli naznanilo z navdušenim odobravanjem. Nove regulacije je predložil kongresu M. Černov, poljedelski komisar, v svojem govoru, s katerim je bilo zasedanje kongresa zaključeno.

Doslej je bil obseg kolektivnih kmetij definitivno določen. Neodvisni kmetje bodo odslej lahko lastovali zemljo, ki jo potrebujejo, nad "previšano" pa bodo imele glavno besedo sovjetske avtoritete.

Nove regulacije določajo, da zemlja, ki jo bodo dobile kolektivne kmetije, ostane njih "večna lastnina", ne za omejeno dobo kakor doslej. Kmetje na kolektivnih kmetijah bodo smeli imeti le eno kravo, dve teleti, eno svinjo, deset ovac in neomejeno število perutnine in zajcev.

Diktator Stalin se je izrekel za pomoč prostovoljnim materam. Na njegovo sugestijo je kmetijski kongres odobril načrt, ki določa, da se take kmetijske ženske oprosti vsakega dela eden mesec pred porodom in eden mesec po porodu, toda v tej dobi so upravičene do polovice njih običajnega zaslužka.

525 učiteljev aretiranih na Kubi

Havana, Kuba, 18. febr. — Skoro polovica učiteljev v Havani, 525 po številu, je v zaporu. Aretirani so bili v soboto na obtožbo vojaškega poveljstva, da pomagajo organizaciji ABC pri zrotu proti režimu prezidenta Carlosa Mendiete. Med aretiranimi so profesorji havanske univerze in provinčne srednje šole ter vse učne moči 60 osnovnih šol v Havani. Predsednik Mendieta je odredil, da se vse šole v Havani zapro za tri dni.

Slučaj tega mladeniča in barbarsko postopanje vlade s političnimi jetniki, katerih je v ječah nad 30.000, je dramatično opisal v pamfletu profesor Ferre (Dalej na 2. strani.)

ŠPANSKI REŽIM SPOZNAL SVOJO JALOVO ZMAGO

Ljudski sentiment se je pričel nagibati proti levici radi vladnega barbarizma

JEČE SE VEDNO POLNE

London. — Bivši španski poslanik v Mehiki J. Alvarez del Vayo je v Daily Herald, glasilu delavske stranke, priobčil zanimiv članek o razmerah v Španiji. Naslov članka je: "Španija je bila ogoljufana".

"Španski fanatiki, ki so za red za vsako ceno", so presenečeni", pravi del Vayo med drugim. "Po oktoberskih nemirih so spoznali, da Španije ni mogoče potepati s fašistično peto. Začudenost je na ljudski sentiment, ki se je naglo pričel obračati na stran radikalnih voliteljev. Ne morejo zapostaviti, zakaj so ostali brezuspešni njih tiranski in represivni koraki, katerih primer v vsej španski zgodovini je najti le v grozodejstvih iz leta 1824.

"Komaj pred par meseci so se počutili kot zmagovalci: vse, kar jim je zdaj ostalo, je pa grenko spoznanje o prazni zmagi. Se celo reakcionarji ne kažejo ponosa na tako dvomljiv uspeh. Vprašujejo se: 'Kaj naj počnemo s takim ljudstvom?' Čudijo se junastvu asturijskega ljudstva, ki je v oktobru darovalo tri tisoč žrtev in katerega politični jetniki so po več mesecih konfinirali v grozljivih ječah. V ječah Ovieda, Gijona in Sana s prepevanjem Internacionala.

"Med onimi, ki so prepevali Internacionalo z največjim navdušenjem, je bil neki mladenič, ki je s 24 drugimi tovariši čakal eksekucije v smrtni celici radi udeležitve v oktobrski revoluciji. Dasi je znal, da bo lahko postavljen ob zid vsak čas, je prepeval ..."

Slučaj tega mladeniča in barbarsko postopanje vlade s političnimi jetniki, katerih je v ječah nad 30.000, je dramatično opisal v pamfletu profesor Ferre (Dalej na 2. strani.)

ENOTNA FRON. TA PONESREČE. NA V SVICI

Curih. — Zadnje avanture za enotno akcijo med avicarskimi socialisti in komunisti so se izjalovile in obe struji sta prav tako daleč narazen kakor pred 'pogajanjem'.

Na zadnji konferenci v Bionni je socialno demokratična stranka sprejela dva pogoja, na podlagi katerih je pripravljena pogajati se s komunisti za skupno fronto. Prvi pogoj je sklenitev pakta, po katerem naj se komunisti zavežejo, da bodo prenehali takoj z napadi na socialiste. Ta pakt naj bi bil sklenjen nenapadnim paktom, katere je sklenila sovjetska Rusija s kapitalističnimi državami.

Drugi pogoj je, da se komunisti podvržejo proletarski demokraciji, volji večine, in se v interesu celokupnega delavkega razreda odpovedo svojim posebnim interesom.

Na oba pogoja so komunisti odgovorili z obnovljenjem napadov na socialiste. Prvi pogoj so direktno odklonili, drugega so pa ignorirali. Smatrajo ju za inzulst boljšeje Rusije. Komunistično gibanje v Švici je šibko, na drugi strani so pa socialdemokratje močan politični faktor, v nekaterih provincih najmočnejša stranka.

Načrt za varstvo rudarjev sprejet v Indiji

Indianapolis, Ind. — Prvi zakonski načrt, ki je bil sprejet v državni legislaturo v tem zasedanju, je bil predložen govedarju v podpis. Načrt predvideva razstreljevanje premoga v jamah v času, ko no rudarji na delu. Pričakuje se, da ga bo governor podpisal.

Fašistične tendence japonskega režima so očitne

Militaristi na čelu gibanja, čigar cilj je fašistična diktatura

Washington, D. C., 18. febr. — Militaristični in fašistični elementi na Japonskem, ki že sedaj izvajajo velik vpliv v življenju japonskega naroda, so na delu, da dobi dežela fašistično diktacijo. Kriza v notranjih in mednarodnih aferah, ki postaja z vsakim dnem ostrejša, je ustvarila ugodno polje za razvoj fašističnega gibanja. Tako se glasi poročilo, ki ga je pravkar objavila Foreign Policy Assn.

Asociacija poudarja nevarnost nekontrolirane inflacije v zvezi z akutno agrarno krizo. Javni dolg je dosegel skoro deset milijard jenov in vprašanje je, če bo mogla vlada preprečiti inflacijo.

T. A. Bissan, izvedenec asociacije, pravi, da imajo že sedaj militaristi, ki se ogrevajo za fašizem, glavno besedo v vladi. Od l. 1932 vladajo Japonsko birokratični kabineti, ki so za to, da se odpravi zadnje ostanke parlamentarizma. Odločna akcija v ugodnem momentu lahko rezultira v vzpostavitvi fašistične diktature, ki bo dobila podporo vseh reakcionarnih grup.

Edino, kar bi omogočilo vrnitev stabilne reprezentativne vlade na Japonskem, je permanentno izboljšanje ekonomske situacije. Tako izboljšanje pa ni na vidiku in prihodnja notranja kriza ali nevarnost mednarodnega konflikta bo ustvarila ugodna tla za koncentracijo fašističnih sil, katerih cilj je popolna kontrola vlade.

Militaristi so igrali veliko vlogo v japonski politiki v zadnjih treh letih in znamenja kažejo, da jo bodo tudi v bodoče. Razvoj ekonomske krize stalno jači njihovo kontrolo nad ekonomskim in političnim življenjem dežele.

SOVJETSKA VLA DA ODGOVORILA NA OBDOLŽITVE

Pravi, da je kongresni odsek potlačil detajle fašistične zarote v Ameriki

Moskva, 18. febr. — V sovjetski tisk je posvetil veliko pozornost vestem o fašistični zaroti v Združenih državah, zano pa je obdolžil kongresni odsek, ki je preiskoval neameriške aktivnosti, da je potlačil senzacionalno evidenco o tej zaroti. Sovjetski tisk obirno razpravlja o ugotovitvah kongresnega odseka. Glasiło sovjetskih industrij naglašuje, da se je v teku preiskave kongresnega odseka pokazalo, da je neka ameriška orožna firma obljubila, da bo zalagala fašistično organizacijo z orožjem, toda odsek ni posvetil velike pozornosti temu odkritju.

"Odsek", pravi sovjetski list, "strelja na komunizem in skuša zakriti senzacionalno evidenco o aktivnostih Hitlerjevih agentov in njihovih prijateljev v Ameriki; prav tako omalovažuje intrige ameriških fašističnih generalov, ki gradijo armado in kujejo zaroto".

List je obdolžil kongresni odsek, da je objavil le deloma izjave generala Butlerja, ki jih je podal na zaslišanju, dasi tudi te kažejo, da je bila grupa ameriških finančnih magnatov na delu, da strmo glavi ameriško demokracijo in vzpostavi fašistično diktacijo. Uradnik sovjetskega lista pobija tudi obdolžitve kongresnega odseka, da so za številne stavke v preteklem letu odgovorni zunanji komunistični agitatorji. M. Wolla, podpredsednik Ameriške delavske federacije, je označil za skrajnega desničarja in birokrata v unijemskem gibanju in trdi, da je njegovo odkritje rdeče zarote navadna izmišljotina.

List "Moscow Daily News" je objavil vest iz Washingtona, da je kongresni odsek odkril evidenco o protiameriških aktivnostih nemških konzulov, na prominentnem mestu. Posebno pozornost polaga trditvi, da Hitlerjevi agentje v Ameriki pritiskajo na ameriške Nemce, da se združijo v močni organizaciji in sledi navodilom iz Berlina.

Okrog 500 socialistov aretiranih na Dunaju

Dunaj, 18. febr. — V dnevih obletnice civilne vojne v Avstriji od 11. do 16. februarja je policija aretirala približno 500 socialistov pri demonstracijah in na zborovanjih v predmestjih Dunaja. Samo ena oseba je izgnala življenje pri teh spopadih. V soboto zvečer se je v Floridsdorfu pojavil velik napis: "Mi še živimo in še pridemo!"

Velebiznis za revizijo Rooseveltovega reliefnega načrta

Washington, D. C., 18. febr. — Finančni odsek Ameriške trgovske zbornice je predlagal, da kongres reducira predvidene apropracije v Rooseveltovem reliefnem načrtu na dve milijardi dolarjev. Odsek argumentira, da je ta redukcija potrebna s finančnega stališča kakor tudi s stališča izkušenj. Ako bo vlada nadaljevala s svojo politiko in kopila deficit, bo s tem omajala ekonomsko strukturo in spravi-la v nevarnost javni kredit, dostavlja poročilo.

Novi izgredi v Franciji

Pariz, 18. febr. — Fašisti in komunisti so večeraj delili letake množično pred cerkvijo v Tourcoing, nakar so se atepali a policijo, ki je napadla oboje. Eden policaj je bil ranjen in štirje fašisti so bili aretirani.

Lev in jagnje ne bosta nikdar prijatelja. (Narisan Jerger.)

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Samomor oskrnil cerkev. — V petek 25. jan. je prišla popolna v kapiteljsko cerkev v Novem mestu neka mlajša ženska, ki je izšla izločena. V hudih krčih jo je našla neka ženska ter obvestila o tem druge. Prepeljali so jo v bolnišnico, a je čez nekaj ur umrla. Ugotovili so, da gre za 22 let staro služkinjo Franke Ljubi, ki je služila v Bršljinu pri Solniku, doma pa je iz Ljubljane vasi pri Novem mestu. V rokah je imela molitvenik, in zadnjo stran je zapisala s presočo roko, da je zjutraj opravila spoved in prejela obhajilo. Po vseh znakih sodeč gre za versko blazno žensko. Tudi cerkvena oblast trdi, da je bil samomor izvršen iz blaznosti. Kljub temu pa smatra cerkvena oblast, da je bila s samomorom blazne ženske oskrnjena cerkev, naglo so odnesli monstrančo v kriptu in cerkev zaprli. Ko je poveljil novomeškega grota, da je v nedeljo 27. jan. opravil obred sprave in da je bila cerkev spet odprta verjelo. Novomeško prebivalstvo čudi, kako more dejanje blaznega človeka oskrniti cerkev.

Zaradi napada na graničarja — V Ljubljani. Poročali smo že na kratko o veliki tatvini, ki je bila izvršena ob belem dnevu v trgovini Česnovar, ki je znana vsem deželanom z Dolenjskega, saj je prva večja trgovina na robu mesta ob dolenski cesti. Neznani, a vsekakor spretni "umovci" se je okrog 11. dopoldne 24. jan. splazil neopaženo v Česnovarjevo hišo z dvoriščne strani, ukradel tamkaj pomočnik iz suknjice srebrno uro in nalivno pero, nato pa kakor star znanec hiše in hišnih tajnosti mahnil naravnost v prvo nadstropje v spalnico, odprl omaro ter odnesel ročno blagajno, v kateri je bilo 65.000 Din. Dasi je bila policija takoj obveščena — gospodar je zasilal, da nekdo odhaja iz hiše skozi vrata, ki so bila zmerom zaprta, a jih je tat odpahnil, da je bil prej na cesti — niso mogli dosledno še izslediti. Neki dijak se je javil, da je videl na Golovcu nekoga, ki je prihajal s ceste in nosil pod pazduho nekaj zavitega kakor radio aparat, bila pa je pač ročna blagajna Česnovarjeva. Vsekar je tudi neopredljivo puščati tako visoke vsote v omari v sobi, do katere lahko pride, ne da bi te kdo opazil, celo ob belem dnevu.

Velika tatvina pri Česnovarju — V Ljubljani. Poročali smo že na kratko o veliki tatvini, ki je bila izvršena ob belem dnevu v trgovini Česnovar, ki je znana vsem deželanom z Dolenjskega, saj je prva večja trgovina na robu mesta ob dolenski cesti. Neznani, a vsekakor spretni "umovci" se je okrog 11. dopoldne 24. jan. splazil neopaženo v Česnovarjevo hišo z dvoriščne strani, ukradel tamkaj pomočnik iz suknjice srebrno uro in nalivno pero, nato pa kakor star znanec hiše in hišnih tajnosti mahnil naravnost v prvo nadstropje v spalnico, odprl omaro ter odnesel ročno blagajno, v kateri je bilo 65.000 Din. Dasi je bila policija takoj obveščena — gospodar je zasilal, da nekdo odhaja iz hiše skozi vrata, ki so bila zmerom zaprta, a jih je tat odpahnil, da je bil prej na cesti — niso mogli dosledno še izslediti. Neki dijak se je javil, da je videl na Golovcu nekoga, ki je prihajal s ceste in nosil pod pazduho nekaj zavitega kakor radio aparat, bila pa je pač ročna blagajna Česnovarjeva. Vsekar je tudi neopredljivo puščati tako visoke vsote v omari v sobi, do katere lahko pride, ne da bi te kdo opazil, celo ob belem dnevu.

DELODAJALEC ZAGOVARJA VISOKE MEZDE — Washington, D. C. — Da se tudi med delodajalci najde bela vrana, ki se ne strinja z brezobzirnim izkoriščanjem delavstva, potrjuje izjava Russella Watsona, podpredsednika firme Johnson & Johnson, ki izdeluje kirurške obveze in slične produkte in je svetovno znana. Watson je na zaslišanju pred administracijo NRA rekel, da je ameriško delavstvo upravičeno do večjega deleža dohodka, ki jih producira in da so njegove zahteve, da se skrajša delovnik in zvišajo mezde, popolnoma na mestu.

Washington, D. C. — Da se tudi med delodajalci najde bela vrana, ki se ne strinja z brezobzirnim izkoriščanjem delavstva, potrjuje izjava Russella Watsona, podpredsednika firme Johnson & Johnson, ki izdeluje kirurške obveze in slične produkte in je svetovno znana. Watson je na zaslišanju pred administracijo NRA rekel, da je ameriško delavstvo upravičeno do večjega deleža dohodka, ki jih producira in da so njegove zahteve, da se skrajša delovnik in zvišajo mezde, popolnoma na mestu.

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

Watson, ki je govoril v imenu svoje korporacije, katera obratuje 45 podjetij v enajstih državah, je naglašal, da se NRA ne sme umakniti s svojega stališča, da so krajše delovne ure in visoke mezde neobhodno potrebna stvar za ekonomsko okrevanje dežele. Ako bo NRA

opustila to stališče in se pridružila zagovornikom brezobzirnega izkoriščanja ameriškega delavstva, tedaj bo kaos v gospodarskem življenju neizogibna posledica.

"Sem za uveljavljanje šesturnika in pet dni dela v vseh industrijah, ker bo to omogočilo uposlitev 11.000.000 ljudi, ki so danes brez dela", je rekel Watson. "Porast kupne sile, ki bo prišla z uposlitvijo te armade, bo ustvarila trg za produkt ameriških industrij, visoke mezde pa zagovarjam iz prepričanja, da je delavstvo upravičeno do večjega deleža sadov svojega dela. Naš industrijski sistem se bo vzdržal na površju le, ako pristanemo na zahteve organiziranega delavstva."

POLICIJA V ST. LOUISU PREGANJA STAVKARJE

St. Louis, Mo. — Delavci, ki so zastavljali v tovarni Forest City Clothing Co., so takoj postali žrtve policijske persekucije. Družba je tudi izposlovala in junkcije, ki preprečujejo piktiranje tovarne. Delavci so šli v boj, da izvojujejo 36 ur dela v tednu, zvišanje mezde in popolno uposlitev 150 delavcev, katere je družba vrgla na cesto zaradi unijskih aktivnosti.

Policija se je vrgla na stavkarje, ki so se nahajali v bližini tovarne. Več jih je pretepla, devet, med temi šest žensk, pa je aretirala na obtožbo kajenja javnega miru.

V stavki je zapletenih nad tristo delavcev in družba je sedaj naznanila, da jih bo nadomestila s stavkocizmi.

Due veliki korporaciji izgubili plavega orla

Washington, D. C. — Dve nadaljnji veliki korporaciji sta izgubili znak plavega orla v zadnjem tednu. To sta Los Angeles Street Railway Corp. in Union Parlor Furniture Corp. Slednja ima svoje tovarne v Bostonu. Uprava NRA jima je odvzela orla na priporočilo federalnega delavskega odbora, ki je ugotovil, da sta korporaciji kršili točko 7 A zakona o novih, ker nista hoteli ponovno uposliti delavcev, katere sta odslužili zaradi unijskih aktivnosti.

31 kaznjencev pobegnili v Oklahomi

Granite, Okla. — Iz tukajšnje države poboljševalnice je zadnje nedelje pobegnilo 31 mladih kaznjencev, ki so najprej ustrelili stražnika in potem udarli skozi glavni vhod, ki je bil odprt zaradi obiskov. Streljaj, ki so zdirale v avtih za njimi, so ranili osem beguncev in pet drugih je bilo prijetih. Vse te so privedli nazaj, toda ostalih 18 še iščejo po zapadnem delu Oklahome.

Kalifornijski rudarji bodo nadaljevali štrajh

Jackson, Calif. — Rudarji iz tukajšnjih zlatih rudnikov, katerim so vigilanti uničili taborišče zadnji teden, so sklenili v soboto, da se ne bodo podali rudniškim magnatom in njihovim privatnim četam.

Organizirano beračenje v Hitlerjevi Nemčiji

Armada brezposelnih delavcev odvisna od javne miloščine

Berlin. — (FP) — Eden prvih korakov Hitlerjevega režima, da se uveljavi cilj "narodnega socializma", je bila odprava zadnjih ostankov sistema brezposelnostnega zavarovanja, za katerega se je nemško delavstvo borilo dolga leta in ga končno izvojevalo.

Oskrba stalno naraščajoče armade brezposelnih je sedaj popolnoma prepuščena javni dobroti. Slike, ki jih je prineslo ameriško in drugo časopisje, so kazale Hitlerja, Goebbelsa, Goeringa in druge visoke nacistične glave, ko so na cestnih oglih pobirali miloščino na otvoritveni dan kampanje zimske pomoči. Organizirana fehtarija je pod nacističnim režimom nadomestila sistem brezposelnostnega zavarovanja.

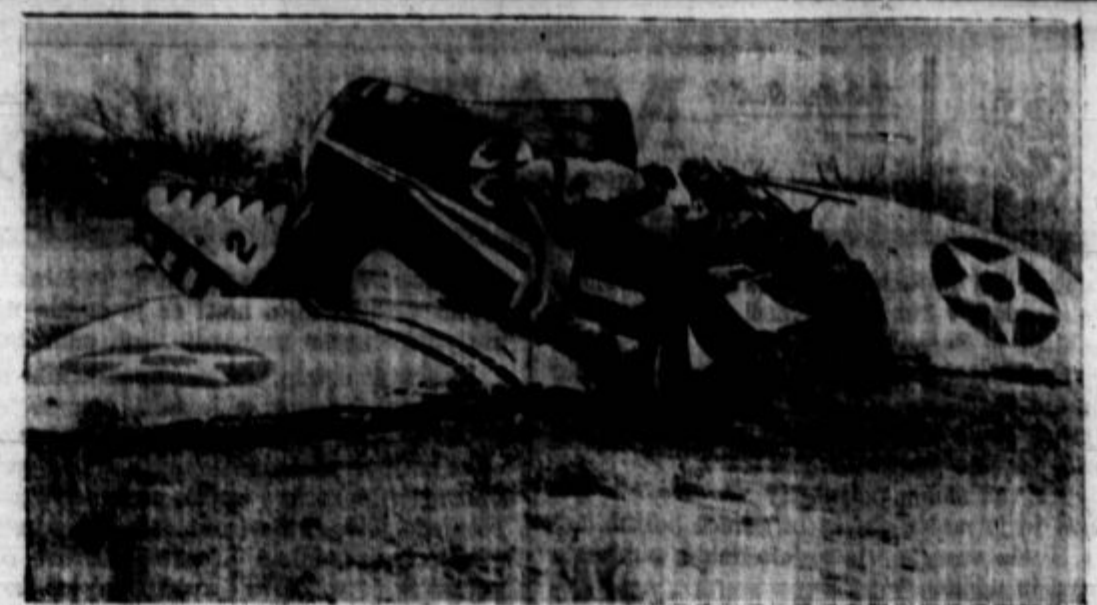
Celo šolske otroke so potisnili v službo. Od njih zahtevajo prispevke in dajati morajo, kolikor pač zmorejo. Zveza nacističnih učiteljev je pokazala svoje lojalnost napram Hitlerjevemu režimu, ko je naznanila, da bo strogo pazila, da bodo vsi šolarji vršili svojo narodno dolžnost. Tako so učitelji odredili, da mora vsak šolar prinesiti določeno količino krompirja, premoga in drv v šolo in te stvari potem deliti med bedne družine brezposelnih delavcev.

Sodiijo, da je v Nemčiji nad dva milijona brezposelnih, dasi se nacistični režim baha, da je odpravil brezposelnost popolnoma. Ker Hitlerjeva vlada ni kos situaciji, se je beračenje silno razpaslo po vsej Nemčiji. Samo Prusija je pomnožila število beračev na tako stopnjo, da je morala vlada, prisiliti policijske avtoritete, na drastično akcijo proti beračem, toda mišerije ni s tem zatrla. Razume se, da take metode ustvarjajo ugodna tla za korupcijo.

Waldemar Kunert, vodja krajevne nacistične postojanke v Glogauju, je bil nedavno spoznan krivim poverjenjem večje vsote iz sklada zimske pomoči, toda avtoritete ga niso poslale v zapor ali v koncentracijsko taborišče, temveč v umobolnico. Sodnik, ki je vodil obravnavo, je pojasnil svoj odlok z izjavo, "da ne more verjeti, da bi lojalni pristajač Hitlerja napravil tak prestop, ako ne bi bilo nekaj narobe v njegovi glavi." Po mnenju tega sodnika sploh ni kriminalcev med nacisti.

Vlada ustavila kupovanje goveje živine

Washington, D. C. — Vlada je te dni naznanila, da se je umaknila s trga kot kupovalka goveje živine. Vlada je potrošila v od snu prizadetih državah \$108.335.322, ko je kupila 8.156.962 glav goveje živine. Povprečna cena za glavo je torej bila \$13.50. Po izjavi uradnikov v administraciji AAA je bila to velika pomoč farmerjem, dasi še ne uživajo prosperitet.

Slika kaže letalca Franka Cooka, ki si je rešil s parašutom življenje, ko se je pokvaril motor njegovega letala.

Španski režim spoznal svojo jalovo zmago

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Nando de los Rios, zunanji minister v bivši republiški vladi.

Proti koncu zadnjega leta je z nekaterimi poslanci vred obiskal ječo v Oviedu in nekatere druge in dognanja je opisal v brošuri, ki tajno kroži po Španiji v tisočih izvodih. V zadnjih mesecih prihajajo na dan tudi druga grozodejstva vladnega terorja.

Posledica vsega tega je, da španska ljudstvo spoznava, da je bilo grdo ogoljufano po temnih silah klerofašizma. Oči mu odpirajo resnica. Lažnjiva propaganda vlade v dneh revolte in pozneje, s katero je prikazovala na primer asturijske rudarje za največje barbare, je postala bumerang. Več dni je na primer ves vladni aparat širil popolnoma izmišljeno "vest", da so asturijski rudarji pokopali nekega duhovna živega, drugega so pa razsekali in prodali za — "sviljino". Izkazalo se je pa, da sta oba duhovnika živa, zdrava in brez najmanjših znakov o kakšnem nasilju!

Ko je ljudstvo doznalo za to klasično laž klerofašistične vlade, se je pričelo s studom odvrčati od nje. Počasi doznavajo tudi o srednjeveškem mučenju političnih jetnikov. Mučenje sega od natezanja udov, sežiganja ter tolčenja spolovila do tekanja po razbeljenem železu z golimi nogami skozi "šibe" in temnice. Ječe s političnimi jetniki so trikrat do štirikrat prenapolnjene, za postelje navadno gole deske, hrana izredno slaba in nezadostna, šikane pa nečloveške.

Kljub temu je morala med jetniki na splošno izredno dobra, kar tudi priča pozdravljanje novega leta s prepevanjem Internacionalne v ovijski ječi. Sem pa tam si kdo od jetnikov sam konča življenje.

Del Vayo razpravlja tudi o politični situaciji. Omenja vladne načrte za "reformiranje" ustave. Med projektiranimi "reformami" je tudi ponovno etabliranje katoliške cerkve, ki je po oktobrski revolти zopet prišla v ospredje. Republiški režim ji je bil precej postrigel peruti na političnem in gospodarskem polju. Sedanjí režim ji namerava vrniti pretežni del starih privilegijev.

Da vlada izvede te "reforme", piše del Vayo, mora Lerrouxov kabinet ostati na krmlju vsaj eno leto. Ta možnost obstoji, čeprav je v reakcionarnem taboru nastal velik razdor: ena skupina reakcije zahteva pod vodstvom Calva Sotela "totalitarni skok" ali pristno fašistično državo, drugi, ki je pod vodstvom Gila Roblesa, gleda pa v srednji vek za svoje državnotvorne inspiracije, ko je bila cerkev absoluten gospodar. Edina vez teh klerofašističnih frakcij je sovrastvo do socialistov.

Odkar je bil objavljen ta članek, je španska vlada ukinita vojno stanje in Asturiji in nekaterih drugih provincah ter mestih. Nekaj dni za tem je pa prišla na dan z novo senzacijo. Proti članom bivše republiške vlade, ki so pozabili na svoje politične difference in pričeli formirati enotno opozicijo, je nastopila z obtožbo, da so skovali zaroto proti Portugalski, ki ima svoje vrste fašistično diktaturo, slično španskemu režimu pred odstopom kralja Alfonza. Ta obtožba je očividno del nove taktike vlade proti naglo vstajajoči opoziciji.

Vrste španskega delavstva so močno zrahline kot posledica

HUMOR

Krivo ga je razumel

"Pijte, kakor sem vam zapisal, eno uro pred jedjo radensko vodo, pa vam bo bolje!" reče zdravnik bolniku.

"Saj poskušam, gospod doktor, toda dalje kakor četrta uro s pitjem res ne vzdržim!"

"Ježeš, gospod župnik, moj mož je umrl!"

"Kaj mar nisi poslala po zdravnika?"

"Ne, gospod župnik, umri je kar sam od sebe!"

Cigarete

Stiskač in Skopušnik se dobila v kavarni. Vpraša Stiskač: "Imaš kakšno cigareto pri sebi?"

"Ne," odgovori Skopušnik. "Pa ti?"

"Tudi ne," odkima Stiskač. "Bova morala pač vsak svoje kaditi!"

Gospa Keenleyeva si želi avilnate obleke:

"... Toda hotela bi si jo sama izgotoviti. Tako me ne bo nič stala, obenem bo pa po mojem okusu."

Ves srečen prinese g. Keenley drugi dan svoji varčni ženi v dar — dve avilni bubi in košaro murvevega listja...

Avstrijski Slovenci se pritožujejo v Zenevi

Zaradi manjšinskega prava so se koroški Slovenci pritožili pri Društvu narodov v Zenevi, češ, da so jim lani pri ljudskem štetju preprečili, da bi označili svojo narodnost. Klerikalni vladi naklonjeni list (drugi itak ni) "Neuigkeitsweltblatt" pravi k tej pritožbi, da je pritožba kar najbolj nepotrebno nadlegovanje Društva narodov, ter da se Koroški motijo, če mislijo, da bodo s tem zasejali v Avstriji nacionalne prepire. Stetje, pravi list, se je izvedlo po modernih vidikih. (Moderna je pa danes pod fašizmom s silo zatreti vsa prekriti manjšine.)

Naznanilo in zahvala

Tužnega srca naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je umrla moja ljuba soproga

MARY PLAZAR

Umrla je 3. februarja 1935 ob 5:30 zjutraj. Bolehla je precej časa in ob smrti je bila stara 77 let. Rojena je bila v vasi Sv. Miklavž na Stajerskem. V Ameriki je bivala 30 let. Pogreb se je vršil dne 6. feb. t. l. po civilnem obredu na "Oakwood" pokopališču. Imela je veliko prijateljev, kateri so jo obiskovali za časa njene bolezní in tudi ob njenem mrtvaškem odru, ter jo spremlili k mirnemu počitku na njeni zadnji poti. Moja najlepša hvala vsem in za vse, in še posebno onim, ki ste vozili z avtomobilom brezplačno ob pogrebu. Srčna hvala za darovane vence družinam: mr. in mrs. John Brekan, družini John Pohar st., družini John Pohar ml., družini Charles Pohar in družini Mike Pohar, dalje družini Frank Witk, družini John Modlar, družini Mike Modlar, družini Frank Koenig in družini Mary Miklavž. Če sem slučajno katerega izpustil, mi bogoizvolite oprostiti. Lepa hvala tudi sosedu Leo Zevniku za poslovljeni govor pokojnici ob odprtem grobu. Tebi, draga soproga moja, pa želim, počivaj v miru in lahka naj Ti bude ameriška zemlja. — John Plazar, soprog, La Salle, Ill.

NAROČITE SI NOVO KNJIGO

The Native's Return

Upisal Louis Adam

Te knjige so SAMO v angleškem jeziku.

To knjigo lahko dobite pri nas kot član s poštnino vred za \$2.00. Pošljite nam Money Order ali v gotovini denar v priporočenem pismu. Na naslov: Prosveta, 2657 S. Lawrence Ave., Chicago, Ill. Pišite takoj.

Ime..... Član M.....

Naslov.....

Mesto..... Država.....

Slika kaže finančnega ministra Brazilije Costa, brazilskega poslanika v Washingtonu Arnaba, predsednika Roosevelta in državnega tajnika Hulla in nekatere druge visoke uradnike, ki so podpisali trgovinski pakt med Brazilijo in Ameriko.

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALEN ROMAN

Popivši čaj je Sašenka molče stisnila Jegorju roko, odšla v kuhinjo, a mati jo je spremljala. V kuhinji je Sašenka dejala:

— Če vidite Pavla Mihajloviča — izročite mu moje pozdrave ... prosim vas!

Prijela je za kljuko, potem pa so nenadoma obrnila in tiho vprašala:

— Ali vas smem poljubiti?

Mati jo je molče objela in goreče poljubila.

— Hvala vam! — je dejala dekle, pokimalo z glavo in odšlo.

Vrnivši se v izbo je mati nemirno pogledala skozi okno. V gosti, vlažni temi so padale mokre snežne gunge.

— Ali se spominjate Prozorovih? Kramarja? — je vprašal Jegor.

Sedel je s široko razkroščenimi nogami in glasno pihal v svoj čaj. Njegov obraz je bil rdeč, potan in zadovoljen.

— Spominam se, spominjam ... — je zamisljeno dejala mati in se od strani približala mizi. Sedla je in z otočnimi očmi motreč Jegorja je počasi nadaljevala:

— Ej — ej ... ta Sašenka ... Kako bo ta hodila?

— Utrujena bo! — je pritrdil Jegor. — Ječa jo je močno zdrla, prej je bila krepkejša.

— Vrhutega pa je ona zelo nežne vzgoje ...

Mislil, da si je pljuca že pokvarila ...

— Čegava pa je? — je tiho vprašala mati.

— Hčerka graščaka. Njen oče je bogat mož in velik lisjak, kakor sama pripoveduje. Ali ne veste, da se bodeta vzela?

— Kdo?

— Ona in Pavel ... da! Ampak mislim, da ne bo nič iz tega: kedar bo on prost, bo ona v ječi in narobe!

— Tega nisem vedela! — je po kratkem molku izpregovorila mati. — Pavel ne govori rad o sebi ...

Zdal ji je bilo še bolj žal za dekleta; nehoti je z neprijetnim očesom pogledala gosta in dejala:

— Zakaj je niste spremlili! ...

— Ne gre! — je mirno odgovoril Jegor.

— Čez glavo imam tu dela in od ranega jutra bom cel dan na nogah. Neprijetno opravilo ob tej naduhi ...

— Dobro dekle, — je nedoločno govorila mati in razmišljala o tem, kar ji je bil sporočil Jegor. Ustalo jo je, da tega ni izvedela od sina, temveč od tujca; stisnila je usti in povedala obrvi.

— Dobro dekle! — je prikimal Jegor z glavo. — Vidim, da jo pomilujete ... Brezuspšno! Vaše srce je premajhno, mamica, če hočete pomilovati vse puntarje, kar nas je ...

Nobenemu ni življenje lahko, če govori resnico ... Nedavno se je vrnil moj tovariš iz pregnanstva ... in ko se je peljal skozi Nižni Novgorod, sta ga žena in otrok čakala v Smolensku, in ko je došel v Smolensk, sta se sedela v moskovski ječi. Sedaj se z ženo vrnita v Sibirijo. Tudi jaz sem imel ženo, izvrstno ženo — pet let tega življenja jo je vrglo v grob ...

V enem požirku je izpil kozarec čaja in je nadaljeval s pripovedovanjem. Prešel je leta in mesece, ki jih je preživel v ječi, v pregnanstvu, pravil o raznih neizgovornostih, o moritvi po ječah, o gladi v Sibiriji ... Mati je gledala nanj, poslušala in se čudila, kako mirno in preprosto govoril o tem življenju, polnem trpljenja, preganjanja in trpinčenja ...

— Zdal pa se razgovoriva o naši stvari! Glas se mu je izpremenil, obličje se mu je

zresnilo. Vprašal jo je, kako bo letake vtihtapila v tovarno, a mati se je čudila njegove natančnemu poznanju vseh podrobnosti.

Končaviš s tem, sta se zopet vrnila na svoj rodni kraj. Jegor se je šalil, ona pa je zamisljeno brodira po svoji mladosti — kakor močvirje se ji je zdelo, enakomerno posejano z malimi griči, poraslo s tenko, venomer plašno tretajočo jelko, z nevisoko jelko in z belimi, po gričih raztresenimi brezami. Breze so rasle počasi in če so odstale svojih pet let na gnilih, močvirnih tleh, so papadale in zgnile ...

Motrla je to podobo in neizrečena žalost se je je lotila. Pred njo je stalo dekle z rezkim, trdovratnim obličjem. Sredi mokrih, sneženih cunj je stopalo, samo, utrujeno ... A sin sedi v mali izbi z železnim rešetom na oknu. Mogoče še ne spi in premišlja ... Ne o materi, človeka ima, ki mu je bližji od nje. Kakor pisani oblaki so se ji podile težke misli po glavi in prevzele njeno srce ...

— Utrujeni ste, teta! Pojdiva leč! — je smehljaje dejal Jegor.

Poslovila se je od njega in odšla v kuhinjo, z jedkim, bridkim čuvstvom v srcu.

Zjutraj pri čaju jo je Jegor vprašal:

— In če vas zalote in vprašajo, odkod imate te krivoverske letake — kaj porečete?

— Kaj vam to mar, jim porečem! — je odgovorila.

— S tem odgovorom ne bodo zadovoljni! — je dejal Jegor. — Oni so globoko uverjeni, da jim je ta stvar prav močno mar! ... In trdovratno in dolgo vas bodo izpraševali.

— Ne povem jim!

— A potem vas vtaknejo v ječo!

— In kaj za to? Hvala bogu, da sem godna vsaj za ječo, — je dejala in vzdihnila. — Hvala bogu! Komu sem pa potrebna? Nikomur ... Obesili me pač ne bodo ...

— Hm! — je dejal Jegor in jo pozorno motril. — Obesili — vas ne bodo ... Ampak poštenemu človeku se je treba varovati ...

— Tega pri vas ne poznate?! — je odgovorila mati in se nasmejala.

Jegor je molčal, hodil po izbi semintja, potem pa je stopil k njej in ji dejal:

— Teško je, sosed! Cutim, da vam je zelo težko!

— Vsem je težko! — je odgovorila zamahnivši z roko. — Morda je le tem lažje, ki razumejo vse ... A polagoma doumevam tudi jaz ... po čem streme pošteni ljudje ...

— A če to razumete, tetka, potem ste vsem ljudem potrebni — prav vsem! — je resno izjavil Jegor.

Ozrla se je nanj in se molče nasmešnila.

Opoldne je otvorila mirno in delavno svoje prsi z letaki; tako spretno in ugodno je bila pravila, da je Jegor zadovoljno tlesknil z jezikom in dejal:

— Zer gut! kakor pravi Nemec, popivši vedro svojega piva. "Literatura" vas ni prav nič izpremenila; ostali ste dobra, postarna, zaletna ženica, visoke rasti. Vsi bogovi naj blagoslovijo vaše delo!

Čez pol ure je stala s svojim tovorom mirno in uverjeno pred tovarniškimi vrati. Dva čuvaja, razdražena vlad hudobnih namehov delavcev, sta grobo otipavala ljudi, vstopajoče na dvorišče, in se preklajala z njimi. Ob strani je stal policijski stražnik in tenkonog, rdečelice človek bistrih oči. Mati je predala svoj tovor z enega pleča na drugo, izpod čela je pogledala na človeka — zasulila je v njem volhuna.

(Dalje priloženo.)

Znova sem stisnil toplomer pod pokazduho. Pokazal je okrog 41 stopinj.

— Poskusiva še enkrat, — je dejal zdravnik.

— Dobro, pa poskusiva, — sem odgovoril.

Zdravnik je pogledal na uro. Ko sva vzela toplomer izpod pazduhe, ni kazal iti ene stopinje.

— Tu je medicina brez moči, je dejal zdravnik. — Poskusite hoditi v gledališče, da se razvedrite, pijte več mleka, zlasti bi vam priporočal, da si kupite nov toplomer, a tega razbičite.

— Ga bom raje komu podaril.

— No, če imate družino, ga le podarite in izbežite se ga. Zbogom. Drugih defektov na sebi ne opazite?

— Hvala, doktore. Vse drugo je v redu, razen zvonca.

— Kakšnega zvonca?

— Kako bi vam to povedal — zvonca, kakršne imajo na kolesih. Noč in dan mi zvoni po ušesih.

— Ali dobro ališite?

— Boljše ni mogoče! Tudi sosede se pritožujejo. Izkazalo se je, da zvoni tudi, če me ni doma.

— V ušesih?

— V ušesih.

Zdravnik je vzdihnil in s profesionalno kretnjo zopet odprl knjigo bolnikov.

— Je babica pilanka? Ne. Je oče pil? Ne. Sorodniki?

— Zdravi, doktore, a zvonec vendar zvoni.

— Često?

— Ponoči sedemkrat. Ponedelki redko.

— Čudno. Kakšno opremo imate? Normalno? Tako, opišite jo.

— Na levi strani divan. Pod divanom čevlji; na mizi Muza v okviru, cigarete, budilka.

— Norec!

— Seveda, doktore, saj sem vam rekel.

— Zakaj mi niste povedali, da imate na mizi budilko? Od nje vam zvoni v ušesih.

— Saj je nisem navil, doktore.

— Zato pa zvoni. Poskusite ustaviti zvonec, pa boste lahko mirno spali. Poznam to storijo z budilko.

Zdravnik se je dobrohotno nasmešnil, potrepljal me je po rameni in me je zopet spremljal k vratom.

— Povsem normalni ste. Citajte izdajo Akademije, poslušajte radio, jejte sadje, budilko pa vrzite skozi okno. Pojdite.

— Hvala, doktore. — Segel sem mu v roko. — Izlečili ste me. A jaz sem bil že obupal, črna beseda ... Vstal sem davi zgodaj, obrezal sem se ...

— Kaj pravite, obrezali ste se?

— Kakor vedno. Z nevarno britvijo.

— S kakšno?

— Z navadno. Izdelek domače tovarne.

— Ali govorite resno?

— Resno, doktore.

— Vi torej trdite, da se človek lahko brije z britvijo domačega izvora? No, nič ne de. Škoda. Prepozno ste prišli.

Srečo me je pogledal, potrkal s svinčnikom po mizi in dejal trdo:

— Vaša babica je bila pijanka. Stara je vas nalagala. In tudi vaš oče je pil. Vi tega niste opazili, a tudi vaši sorodniki niso nič boljši. Pridite v četrtke. Dam vam priporočilo za umobolnico. Ali nočete zdaj listka za prvo bolezen? V takem položaju vas ne smem pustiti brez pomoči.

Jutri je četrtke. Ze dva dni sedim doma. Pred menoj leže oguljena zobna četka, toplomer, ki kaže 41 stopinj, budilka in britve.

Ali naj grem k zdravniku po priporočilo ali v klub debatirati o razvoju sovjetske industrije?

Vablivo

Gospod Zemlja je trgovski potnik. Ondam se je na popotovanju ustavil v edinem hotelu neznanega mesteca.

"Ali imate kaj sob?" je vprašal hotelarja.

"Seveda jih imamo, gospod. Imamo sobe po 50 in po 75 centov."

"In kakšna je razlika med njimi?"

"V sobah po 75 centov je tudi mišnica."

"Iscom služkinjo"

— Ne, to, kar se mi je pripetilo, presega že vse meje. Moja služkinja se je omožila in jaz sem se obrnil na najbližjo posredovalnico, da bi dobil nadomestilo. Lastnica tega spoštovanega zavoda mi je dejala prijazno:

— Vem, kar potrebujete ... kar brez skrbi boste.

In res, z obratno pošto se je zgledalo pri meni dvajsetletno dekle in mi skromno sporočilo, da ji je ime Anna-Marie, da je pravkar prispela iz Normandije, da je današnji dan prvi dan njenega bivanja v Parizu in da se lahko informiram o nji v rue Nollet, kjer je njena teta pri tiki, ki mi je hvalila svojo nečakinjo kot vzor kreposti in model vseh služkinj. Anna-Marie je nastopila službo pri meni, toda zgodilo se je baš tretjega dne, da je odšla na trg, ta čas je pa nekdo pri nas pozvonil. Šel sem odprti in pred menoj je stala vsa zasopla tetka-perica, vsa rdeča, skušana in drhteča od jeze, ki je dosegla 250 stopinj nad vreliščem.

— Gospod — je vzdiknila ta vrla žena, — prišla sem vam povedat, da je Anna-Marie tatica.

— Kaj?

— Da mi je ukradla zlato uro.

— Vaša nečakinja?

— Moja nečakinja? Smešno!

— In da prihajam naravnost s policijskega komisarijata.

— Gromska strela!

— To sem vam tudi prišla povedat.

— In ko sem povišal svoj glas, je priznala, da Anna-Marie sploh ne pozna, da jo je slučajno srečala in ji dobrodušno dovolila, da se lahko sklicuje na njo kot na svojo tetko iz Normandije; kar se tiče Anna-Marie, mora biti gotovo v zvezi s tolpo apašev ali pa je premetena tatica, kakor je sama priznala na komisarijatu, da pa ona sama, ko ji je vrnila uro, noče imeti s tem nič skupnega in zato da je preklial svojo ogradbo na policijo. — Bil sem presenečen. Kaj vse to pomeni? Hotel sem imeti vse to pojasnjeno in v svoji naivnosti sem hitel na policijski komisariat.

— Pardon ... ali je vam kaj znano o zlati uri, ki jo je ukradla neka Anna-Marie? Ah, če bi bil prišel povedat komisarju: — Jaz sem morilec žene, najdene v kovčegu, — ali bi mogel biti slabše sprejet? Uradnik me je nadržal tako z viška, da se mi je kar v glavi zavrtelo.

— Kaj mislite, gospod, da so komisariji zato tu, da bi vam razlagali, kaj se odigrava v njihovih pisarnah in brskali po zasebnem življenju zavoljo prevega motovila v klobuku?

— Toda, gospod komisar! — sem ugovarjal mirno, — saj vendar nisem nobeno motovilo v klobuku, temveč delodajalec Anna-Marie.

— Tem bolj! — je zakričal komisar.

— Pomislite, da me silite zaposlovati tatico.

— To se tiče vas.

— Zensko, ki se pajdaši z najhujšimi apaši.

— To je vaša stvar.

— Ali pa, kar se upira moji vesti, odpustiti nedolžnega človeka, če njena teta iz Normandije ni govorila resnice.

— In kaj me to briga?

— Mislim ... Toda beseda mi je zastala v grlu, kajti komisar se je vzravnil, ves rdeč od ogorčenja in zelen od jeze, in bruhal je name potok besed, žgočih kakor lava.

— Mislim ...

— Kaj je vam treba nisliti! Ali je vas okradla vaša služkinja ali ne? Mar je vas to dekle umorilo? Ne. Na kaj se pa torej pritožujete?

Otpal sem se: res, nisem bil okraden, kaj šele umorjen. Ta komisar je imel res prav in moja zadeva se ga ni prav nič tičala. In tako sem se vrnil domov še bolj zbežan. Kaj početi? Eh, jutri bom premislil to.

Legel sem in začel sanjati o modrosti zakonodajce, ki si je ustanovila policijo v zaščito pošteni ljudi. Drugi dan sem se

prebudil ob sedmih zjutraj in pozvonil sem Anni-Marie, da bi mi prinesla zajutrek. Nobenega odgovora. Vstal sem torej, da bi pogledal, zakaj se Anna-Marie ne odzove. Ah, to je bilo zelo enostavno. Ponoči je bila očitno s pomočjo svojih dobrih prijateljev apašev izpraznila moje stanovanje: pohištvo, bibleote in vse umetnine. Hitel sem na policijski komisariat in povedal, kaj se je zgodilo. Komisar se mi je dolgo od srca smejal, potem mi je pa smeje odgovoril:

— Prav nič se ne čudim, to sem itak pričakoval. Bomo že vse potrebno ukrenili.

In vse je bilo urejeno tako dobro, da sem že čez dve uri zvedel, da je pobegnila Anna-Marie s svojimi tovariši, apaši iz našega okraja, z mojim pohištvom in umetninami v Belgijo.

— Veste, gospod, — mi je dejal policijski komisar ves vesel, — da bodo vsaj kontumacijsko obsojeni!

— Ali mi bodo s tem ukradene stvari vrnjene

— To ne, če pa vložite tožbo, boste morali celo plačati sodne stroške.

— Če je tako, je pa raje ne bom vložil. Toda pomislite, gospod policijski komisar, da bi se vse to ne bilo zgodilo, če bi me bili prejranji večer o vsem informirali.

Komisar se je nehal smejeti in dejal mi je osorno:

— Prosim, da spoštujete pravičnost!

In tedaj sem začutil, da je napočil trenutek, ko me bodo zaprli.

Rumunski princ Mihail, bil nekaj časa kralj in potem ko se je njegov oče vrnil iz Rusije, izgubil prestol.

SLOVENCE POZOR!

Star vrtnar se želi spoznati s slovensko ali hrvaško srednje starostno do 45 let, v svrhu ženitve. Tudi vaša z enim otrokom ni izključena. Oglasi naj se le ona, katere dom na deželi v lepem, tistem, nem, obljudenem kraju. Ona z nekoliko prihranki ima prednost. Pisanje na: OLD GARDENER, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta za 1 leto eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri asecmentu \$1.20 za tednik, se jim to štete k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za član S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vaši družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdruf, države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je \$6.00
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in..... 4.80
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in..... 3.60
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 2.40
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in..... 1.20
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... nič
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v planu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dnevno vsoto lista Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo list datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časopise, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, enako delo prve vrste.

Plašite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na šalje tudi vse ustrezne polaske

AGITIRAJTE ZA "PROSVETO"

Norešena uganka

Zavil sem naravnost k moskovskemu psihijatri. Sprejel me je takoj z ljubeznivostjo, kakršno kažejo navadno zdravnik, če imajo opraviti s tihimi norci.

— Zdi se mi, doktore, da sem nenormalen človek, — sem dejal skoraj obupano.

— Ze mogoče, — je pritrdil mehko. — Na videz ste povsem normalni. Kaj vas pa boli?